

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 12 април 2011 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Евгени Танчев

Членове: Емилия Друмева
Владислав Славов
Димитър Токушев
Благовест Пунев
Пламен Киров
Красен Стойчев

Георги Петканов
Ванюшка Ангушева
Цанка Цанкова
Стефка Стоева
Румен Ненков

при участието на секретар-протоколита Силвия Василева разгледа в закрито заседание на 12 април 2011 г. конституционно дело № 6/2011 г., докладвано от съдията Стефка Стоева.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията.

Делото е образувано на 17.02.2011 г. по искане на петдесет и осем народни представители от 41-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност и на несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна, на чл. 26а; чл. 35, ал. 3; чл. 38, ал. 3, т. 4, 5, 8 и 12 и ал. 5; чл. 39, ал. 2, т. 3 и ал. 6; чл. 42, ал. 2 и ал. 3; чл. 50; чл. 61, ал. 1; чл. 63, ал. 1 и ал. 5; чл. 68, ал. 2 и ал. 3, т. 3; чл. 75; чл. 100а; чл. 100б; чл. 100в; чл. 100г; чл. 100д; чл. 100е; чл. 104, ал. 4; чл. 107а; чл. 107б; чл. 107в; чл. 136, ал. 1; чл. 140; чл. 141, ал. 2; чл. 143, ал. 4; чл. 148, ал. 1; чл. 151; чл. 152; чл. 153, ал. 3 и ал. 4; чл. 163, т. 2 и 3; чл. 164, ал. 3 и ал. 6; чл. 167, ал. 1, т. 2 и

87

3; чл. 170, ал. 2 и ал. 3; чл. 171, ал. 1; чл. 178, ал. 4; чл. 194в; чл. 204, ал. 1, т. 1, б. „в” и „е”, т. 2, б. „в” и „д”, т. 3, б. „а”, ал. 2, т. 4 и 5; чл. 209а; чл. 233, ал. 2, ал. 3, ал. 4 и ал. 5; чл. 304, ал. 1; чл. 338, т. 4, 8, 9, 15 и 16; чл. 340, ал. 2 и чл. 401, ал. 1 от Закона за съдебната власт /ЗСВ/ / обн., ДВ, бр. 64 от 7 август 2007 г, последно изменен и допълнен бр. 1 от 4 януари 2011 г./, създадени съответно с § 4, § 8; § 10; § 11; § 13; § 14; § 16; § 17; § 19; § 21; § 26; § 27; § 28; § 32; § 33; § 34; § 35; § 37; § 38; § 39; § 40; § 43; § 44; § 46; § 49; § 50; § 54; § 67; § 76; § 82; § 83; § 98; § 101; § 102 и § 116 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт /ЗИДЗСВ/ /обн. ДВ, бр. 1 от 4 януари 2011 г./ и § 119; § 120; § 121; § 122; § 123; § 126; § 130 и § 136 от преходните и заключителни разпоредби на същия изменителен закон.

С искането са оспорени на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 35, ал. 2; чл. 42, ал.2; чл. 174, ал. 3; чл. 287, ал. 2; чл. 288, т. 2; чл. 411а; чл. 411б; чл. 411в; чл. 411г; чл. 411д и чл. 411е от Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/ /обн., ДВ, бр. 86 от 28 октомври 2005 г., последно изменен и допълнен бр. 13 от 11 февруари 2011 г./, създадени съответно с § 1; § 2; § 5; § 6; § 7 и § 8 от Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс /ЗИДНПК/ /обн. ДВ, бр. 13 от 11 февруари 2011 г./, както и § 9 и § 10 от преходните и заключителни разпоредби на същия изменителен закон.

В искането се оспорват разпоредби от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс, защото според народните представители те са неразривно свързани по предмет и уреждат една и съща материя, свързана със създаването на специализиран наказателен съд.

Посочва се най-напред, че в Закона за съдебната власт са създадени нови раздел VIа „Специализиран наказателен съд” /чл. 100а-100е/ и раздел VIIа „Апелативен специализиран съд” /чл. 107а-107в/, както и

85

„специализирана прокуратура” и „следствен отдел” към нея, а в Наказателно-процесуалния кодекс е създадена нова глава тридесет и първа „а” „Особени правила за разглеждане на дела, подсъдни на специализираните наказателни съдилища” /чл.411а–411е/. Вносителите на искането изтъкват, че според тях се касае до един извънреден съд, който не може да осигури обективен и справедлив наказателен процес, а такъв чл. 119, ал. 3 от Конституцията не допуска. Народните представители, отправили искането, твърдят, че оспорените разпоредби относно специализираните наказателни съдилища и прокуратури противоречат на принципите на демократичната и правова държава, залегнали в Преамбюла, на чл. 4, ал. 1; чл. 6, ал. 2; чл. 8; чл. 31; чл. 117, ал. 2 и чл. 119, ал. 1 и ал. 3 от Конституцията.

На следващо място в искането се оспорват разпоредби на Закона за съдебната власт, свързани с уредбата на Висшия съдебен съвет. Групата народни представители посочват, че чл. 26а ЗСВ изисква членовете на Висшия съдебен съвет да получат достъп до класифицирана информация, като преценката е напълно субективна и не подлежи на контрол. Това според тях означава, че органите на изпълнителната власт ще определят кои от членовете на Висшия съдебен съвет могат да участват при вземането на определени решения, поради което тази разпоредба противоречи на принципите на демократичната и правова държава, на чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 129 и чл. 130 от основния закон.

Предмет на оспорване е и чл. 35, ал. 3 ЗСВ, според който мнозинството от членовете във Висшия съдебен съвет да може да отстрани от заседание негов член, когато се решава въпрос, от който той има пряк или косвен интерес. Според вносителите на искането с оспорения текст се надхвърля конституционната рамка и след като всички членове на съвета имат еднакви права е недопустимо някои от тях да отстраняват други поради съмнения в обективността им.

86

Оспорени са с искането и залегналите нови изисквания за заемане на длъжностите „главен инспектор” и „инспектор” в Инспектората към Висшия съдебен съвет с аргументи, че в чл. 132а от Конституцията няма изискване на тези длъжности да бъдат избирани само съдии, прокурори или следователи и подходът е дискриминационен по отношение на всички останали юристи. Тези разпоредби според групата народни представители противоречат на принципите на правовата и демократична държава, на чл. 4, ал. 1; чл. 6 и чл. 132а от Конституцията.

В искането се оспорва и въведеното с чл. 171, ал. 1 ЗСВ явно гласуване на членовете на Висшия съдебен съвет при упражняване на най-важното му кадрово правомощие – назначаването на административни ръководители и заместниците им. Твърди се, че тайното гласуване е по-демократично и принципът за приемане на решения от съвета с тайно гласуване е прогласен в чл. 131 от основния закон, поради което и новосъздадената разпоредба противоречи на сочения текст от Конституцията и на принципите на правовата държава.

Висшият съдебен съвет съгласно Закона за съдебната власт приема редици наредби, които са нормативни актове от подзаконов характер и се обнародват в „Държавен вестник”. По този начин според групата народни представители висшият орган на съдебната власт може да издава задължителни за всички граждани нормативни актове, с което правомощията му, посочени в чл. 129 от Конституцията, се допълват със закон.

На последно място искането обхваща и част от преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт, от които § 119, § 120, § 121, § 122; § 123 определят сроковете, свързани с персонално и материално обезпечаване на специализирания наказателен съд и специализираната прокуратура, а § 126 и § 130 определят сроковете, в които Висшият съдебен съвет трябва да издаде посочените в тях наредби. Оспорен е и § 136

27

ПЗРЗИДЗСВ в частта, съгласно която законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 20, т. 2, който влиза в сила от 1 януари 2010 г. Според вносителите на искането по този начин времето се връща назад с една година и се цели в наказателното производство да се „възкреси“ статуса на съдебните заседатели, които те са загубили преди една година. Предвид това народните представители считат разпоредбата в оспорената част за противоконституционна по съображения, че противоречи на чл. 5, ал. 5 от Конституцията, на принципите на правовата държава и на практиката на Конституционния съд.

Наред с твърдението за противоконституционност, вносителите на искането поддържат, че посочените разпоредби не съответстват и на общопризнатите норми на международното право и на международните договори, по които България е страна. Конкретно се сочи несъответствие с чл. 6 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи /обн. ДВ, бр. 80 от 1992 г./, който прогласява принципа за „справедлив съдебен процес“; с чл. 10 и чл. 11 от Всеобщата декларация за правата на човека, приета от Общото събрание на ООН на 10.12.1948 г., които изискват „независим и безпристрастен съд“ и с чл. 14 от Международния пакт за граждански и политически права /обн., ДВ, бр. 60 от 1970 г./, който предвижда „публично разглеждане на делото от компетентен, независим и безпристрастен съд“. Според вносителите на искането специализираният наказателен съд не може да осигури безпристрастно правосъдие, защото той не е „независим“ от изпълнителната власт.

Производството е във фазата по допустимостта на искането по смисъла на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд /ЗКС /.

Субект на инициатива са повече от една пета от народните представители, с което е спазено изискването на чл. 150, ал. 1 от Конституцията. Искането е с предмет установяване на

противоконституционност на закони и съответствието им с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна, а това са правомощия на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от основния закон. Искането съгласно чл. 17, ал. 2 ЗКС е направено след обнародване на Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт и Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс. По искане със същия предмет Конституционният съд не се е произнесъл с решение или с определение /чл. 21, ал. 5 ЗКС/.

Искането е направено в писмена форма, мотивирано е и съдържа необходимите реквизити съобразно изискванията на чл. 17, ал. 1 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд.

По горните съображения съдът намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед предмета на делото съдът счита, че като заинтересовани страни следва да бъдат конституирани : Народното събрание, президентът, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на вътрешните работи, министърът на финансите, министърът на външните работи, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, главният прокурор, Националната следствена служба, омбудсманът на Република България, Висшият съдебен съвет, Инспекторатът към Висшия съдебен съвет, Националният институт на правосъдието, Висшият адвокатски съвет, Държавната агенция „Национална сигурност“, Държавната комисия по сигурността на информацията, Съюзът на юристите в България, Съюзът на съдиите в България, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите, Българският Хелзински комитет, Фондацията „Български адвокати за правата на човека“, Фондацията „Асоциация за европейска интеграция и права на

човека”, Институтът за модерна политика и Центърът за изследване на демокрацията.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И :

Допуска за разглеждане по същество искането на петдесет и осем народни представители от 41-ото Народно събрание за установяване на противоконституционност и на несъответствие с общопризнатите норми на международното право и с международните договори, по които България е страна, на чл. 26а; чл. 35, ал. 3; чл. 38, ал. 3, т. 4, 5, 8 и 12 и ал. 5; чл. 39, ал. 2, т. 3 и ал. 6; чл. 42, ал. 2 и ал. 3; чл. 50; чл. 61, ал. 1; чл. 63, ал. 1 и ал. 5; чл. 68, ал. 2 и ал. 3, т. 3; чл. 75; чл. 100а; чл. 100б; чл. 100в; чл. 100г; чл. 100д; чл. 100е; чл. 104, ал. 4; чл. 107а; чл.107б; чл. 107в; чл. 136, ал. 1; чл.140; чл.141, ал. 2; чл. 143, ал. 4; чл. 148, ал. 1; чл. 151; чл. 152; чл. 153, ал. 3 и ал. 4; чл. 163, т. 2 и 3; чл. 164, ал. 3 и ал. 6; чл. 167, ал. 1, т. 2 и 3; чл. 170, ал. 2 и ал. 3; чл. 171, ал. 1; чл. 178, ал. 4; чл. 194в; чл. 204, ал. 1, т. 1, б. „в” и „е”, т. 2, б. „в” и „д”, т. 3, б. „а”, ал. 2, т. 4 и 5; чл. 209а; чл. 233, ал. 2, ал. 3, ал. 4 и ал. 5; чл. 304, ал. 1; чл. 338, т. 4, 8, 9, 15 и 16; чл. 340, ал. 2 и чл. 401, ал. 1 от Закона за съдебната власт /обн., ДВ, бр. 64 от 7 август 2007 г, последно изменен и допълнен бр. 1 от 4 януари 2011 г./, създадени съответно с § 4, § 8; § 10; § 11; § 13; § 14; § 16; § 17; § 19; § 21; § 26; § 27; § 28; § 32; § 33; § 34; § 35; § 37; § 38; § 39; § 40; § 43; § 44; § 46; § 49; § 50; § 54; § 67; § 76; § 82; § 83; § 98; § 101; § 102 и § 116 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт /обн. ДВ, бр. 1 от 4 януари 2011 г./ и § 119; § 120; § 121; § 122; § 123; § 126; § 130 и § 136 от преходните и заключителни разпоредби на същия изменителен закон и на чл. 35, ал. 2; чл. 42, ал. 2; чл. 174, ал. 3; чл. 287, ал. 2; чл. 288, т. 2; чл. 411а; чл. 411б; чл. 411в; чл. 411г; чл. 411д и чл. 411е от Наказателно-

процесуалния кодекс /обн., ДВ, бр. 86 от 28 октомври 2005 г., последно изменен и допълнен бр. 13 от 11 февруари 2011 г./, създадени съответно с § 1; § 2; § 5; § 6; § 7 и § 8 от Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс /обн. ДВ, бр. 13 от 11 февруари 2011 г./, както и § 9 и § 10 от преходните и заключителни разпоредби на същия изменителен закон.

Конституира като заинтересовани страни по делото: Народното събрание, президента, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, министъра на финансите, министъра на външните работи, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, Национална следствена служба, омбудсмана на Република България, Висшия съдебен съвет, Инспектората към Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието, Висшия адвокатски съвет, Държавна агенция „Национална сигурност”, Държавна комисия по сигурността на информацията, Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Асоциация на прокурорите в България, Камара на следователите, Българския Хелзинкски комитет, Фондация „Български адвокати за правата на човека, Фондация „Асоциация за европейска интеграция и права на човека”, Института за модерна политика и Центъра за изследване на демокрацията, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави възможност в 20-дневен срок да представят писмени становища и доказателства.

Препис от определението да се изпрати на първия от подписалите искането народни представители, които в същия срок могат да представят допълнителни съображения и доказателства по искането.

Председател:

Членове: